

A mi gyakorlatunk szerint ezt a munkát lényegében a műszaki könyvtár végzi. Ennek a megoldásnak határozott előnye az, hogy így azt a dolgozót, aki eleinte csak általános természettudományos ismeretterjesztő irodalmat olvas, hozzászoktathatjuk a kifejezetten műszaki jellegű irodalom igénybevételéhez is. Ennek ellenére ezt a megoldást nem lehet általánosan érvényes receptnek tekinteni. Mi magunk is meghagytuk a szakszervezeti könyvtárban a már régebben beszerzett ismeretterjesztő könyveket, sőt az is előfordul, hogy egy-egy kiadványt mind a két könyvtár megvásárol, bár ez utóbbi kivételes eset. Elképzelhetők olyan adottságok, ahol a szakszervezeti könyvtár tudja eredményesebben végezni az említett feladatot, bár ennek kétségtelenül ellene szól - a műszaki könyvtári megoldás fent említett előnyei mellett - az is, hogy a szakszervezeti könyvtárosnak általában nincs ideje egy-egy olvasójával annyit foglalkozni, mint a műszaki könyvtárosnak.

Összefoglalás A két könyvtár feladatai egymástól lényegében különböznek. Mindkét könyvtár feladatkörébe beleillő közös feladat végső fokon csak a fizikai és adminisztratív dolgozók között végzendő, műszaki és természettudományos ismeretterjesztő könyvtári munka. Ennél a feladatnál sem az egyesítés vagy együttműködés problémája a fő kérdés, hanem annak eldöntése, hogy ki foglalkozzék fő feladatként ezzel a munkával. Azt az előnyt, amit az egyesítés e téren jelentene, többszörös sullyal ellensúlyozzák a hátrányok, adminisztratív és érdembeli hátrányok egyaránt.

Mindezeknek alapján - ha szükségesnek is tartjuk a két könyvtár vezetőinek kapcsolatát és együttműködését, a két könyvtár olvasóhelyiségének lehetőség szerinti egyesítését és főleg a már említett munka helyes elosztását - a két könyvtártípus egyesítését nemcsak hogy nem tartjuk hasznosnak, hanem felesleges bonyodalmak és nehézségek forrásának véljük.

VAJDA Erik

+
+ +

ALPROBLÉMA-E AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS KÉRDÉSE?

Megdöbrentő álláspontnak tartjuk az üzemi műszaki és szakszervezeti könyvtárak együttműködésének kérdését alproblémaként kezelni. Az egyesítés ellenzésével természetesen számoltunk. De olyan hozzászólásra számítottunk, amely elveti ugyan az egyesítést, de helyette az együttműködésnek az eddiginél eredményesebb, célravezetőbb, hatásosabb, szélesebbkörű és sokoldalúbb módzatait vázolja fel. Ilyet azonban a hozzászólás nem tartalmaz.

Bennünk fel sem merült az, hogy kétségbe vonjuk az együttműködés szükségességét. Mindvégig a problémakörön belül gondolkodtunk. Évekkel ezelőtt műszaki könyvtárosunk is szembenállt az egyesítés akkori híveivel, akik ma is a könyvtár- és tájékoztatásügy szakavatott reprezentánsai közé tartoznak. Azóta azonban a szakszervezeti könyvtárak irányításában - amint erre a fűzőkben részletesen kitértünk - jelentős minőségi változás történt.

Hónapokkal ezelőtt a MKT szerkesztősége sem arra kért bennünket, hogy azt fejtsük ki: van-e szükség együttműködésre vagy sem, hanem - abban a reményben /feltételezve rólunk a gyakorlat józan ismeretét/, hogy előbbre visszük a kérdés megoldását - arra, hogy azt mondjuk el: miként működünk együtt, s hogy miben látjuk az együttműködés szorosabbra fűzésének, gyümölcsözőbbé válásának, kiteljesedésének útját.

Amikor a könyvtárügy második öt éves tervének irányelvei is az együttműködés hatásosabbá tételét szorgalmazzák, teljesen szükségtelennek tartjuk, hogy éppen mi mondjunk védőbeszédet az együttműködés szükségessége mellett.

Kifejtettük, amit minden könyvtáros tapasztalhatott: az együttműködés szükségességét a gyakorlat, az élet vetette fel évekkel ezelőtt, s napjainkban egyre erőteljesebben követeli. Aki ezt nem ismeri fel, attól valóban el kell vitatnunk "a gyakorlat józan ismeretét."

Attól pedig, aki az együttműködés valódi lényegét, teljesen leszűkítve a kérdést, abban látja, hogy "ki végezze el a munkát" és csupán könyvtárvezetők kapcsolatára és együttműködésére gondol, éppen a probléma lényegének és a nagyobb összefüggéseknek meglátását kell kétségbe vonnunk.

Ugyanis a "ki végezze el a munkát" /kinél legyen az anyag/ kicsinyes szemlélete semmilyen konstruktív eredményt, továbblépést pedig még kevésbé sem hoz. E szemlélet alapján csupán olyan gyakorlat alakulhat ki, amely menthetetlenül a munkakörökkel és az olvasókkal való labdázáshoz vezet. A hozzászólás is éppen ebbe bonyolódott bele.

Egyrészt: előbb leszögezi, hogy az ismeretterjesztő irodalom népszerűsítése a szakszervezeti könyvtárosa hárul, ez független a műszaki könyvtártól - majd kifejti, hogy előnyösebb, ha ezt a munkát a műszaki könyvtár végzi. /?!/

Másrészt: előbb azt hangoztatja, hogy a dokumentációs munka oly mérvű a műszaki könyvtárban, hogy az egyéb könyvtári munkák rovására megy /és ebbe bele kell értenünk az olvasókkal való foglalkozást is/ - majd ismét ellentmondván önmagának azt állítja, hogy a szakszervezeti könyvtárnak van kevesebb ideje foglalkozni az olvasókkal.

Harmadrészt: ha a "szakszervezeti könyvtáros hiába ajánlja népszerű ismeretterjesztő művek igénybevételét /nem lévén nála ilyen anyag/ a műszaki könyvtárból" - amint a hozzászóló állítja, - akkor egyáltalán hogyan jut el oda a műszaki könyvtáros, hogy "azt a dolgozót, aki eleinte csak általános természettudományos ismeretterjesztő

tő irodalmat olvas", rászoktassa a műszaki irodalom olvasására? Hiszen ha a szakszervezeti könyvtáros ajánlása eredménytelen volt, akkor az illető el sem megy a műszaki könyvtárba. Vagy a műszaki könyvtár propagandája eredményesebben hat az ilyen olvasóra? Egy "látványos" közös épület, amit a hozzászólás olyan elítélően említ már címben, úgy véljük igen hasznos propagandaeszköznek bizonyulna. Pedig valószínűleg könnyebb az ut a szépirodalomtól az ismeretterjesztő műig, mint az ismeretterjesztőtől a műszakiig, de ezt így nem is lehet felvetni.

Nem akarjuk elbagatelizálni a kérdést, de ilyen alapon nem az volna-e a megoldás, hogy egy harmadik, "ismeretterjesztő" könyvtár is létesüljön?

A hozzászóló azért tagadja az együttműködés szükségességét, /bár a végén ismét ellentmondva újból felveti/, mert nem érti annak lényegét.

Ugyanis nem az összes dolgozók általános szocialista kultúrájának problémája kapcsolódik a két könyvtár különülésének vagy egyesítésének kérdéséhez, hanem éppen megfordítva: a szocialista embertípus kialakításának nagy távlatu és igen sokoldalú problémájához kapcsolódik, annak egyik fontos láncszeme a két könyvtár legnagyobb hatásfoku együttműködése, az egyesítés.

A hozzászóló "homlokegyenest ellenkező jellegű feladatok kényszerű összekapcsolásáról" beszél, teljesen figyelmen kívül hagyva azokat a jelenleg meglévő párhuzamokat, amiket nem lehet mellőzni. Ezek felsorolásától azért tekintünk most el, mert a főcikkben már részletesen foglalkoztunk vele./

Az egyesítés alatt éppen a feladatok határozott elhatárolását értjük. És ezt csakis egyesítéssel és újrafelosztással lehet elérni.

Az SZKP cikkünk megírása óta lezajlott XXII. kongresszusán elhangzottak lényegét tekintve igazán nem egy üzem műszaki kultúrájának emelését tartjuk végcélnek, hanem az embert, aki ezt - ti. az üzem műszaki kultúrájának emelését - sokoldalú műveltsége birtokában elvégzi, és gyümölcsét - az üzem termékeit - élvezzi.

Mindenki, aki nyitott szemmel jár hazánkban, láthatja, hogy nemcsak az iparosítás növelésével építjük az új társadalmat, hanem az új embertípus igen intenzív formálásával is, hiszen a kettő egymás nélkül nem mehet. S a sokoldalú ember alakítása "az áruházi mindent egy helyen jelszó jegyében" már az iskolákban bevezetett polittechnikai oktatással kezdődik. Szerintünk - a szocialista brigádok célkitűzései mellett /érdemes elolvasni egy ilyen programot/ - ez is bennünket igazol akkor, amikor mi ezt a mi területünkön egy könyvtár-kombinát eszközeivel kívánjuk folytatni.

Az természetes, hogy magasabb szinten szétválnak a szolgáltatások. De sémánkat nemcsak hogy a nagyüzemekre, de még a középüzemekre sem kívántuk mechanikusan ráhuzni. Ezért mondtuk, hogy üzemenként külön-külön kell megállapítani, hogy szerencsés megoldás-e az egyesítés.

Cikkünk megírása és közlése között eltelt hónapok alatt egyébként a mi viszonyainkban olyan változások álltak be, amelyek a Csepel Autógyár műszaki és szakszervezeti könyvtárának egyesítését lehetetlenné tették. Az üzem ugyanis lényegében lemondott a szakszervezeti könyvtárról akkor, amikor az üzemből kihelyezte az újonnan épült művelődési házba, és területi feladatokkal látta el. Területi forgalma olyan nagy, hogy a könyvtár már csak címében az üzemé, igénybevevőinek nagyobb része máris nem üzemünk dolgozója, hanem a legkülönbözőbb munkahelyeken dolgozó környékbeli lakos. A műszaki könyvtár pedig tudvalévően már régóta a műszaki tájékoztatásra helyezi a főszólamot. A fizikai dolgozók olvastatása így minden területen problematikusabbá vált, mint valaha.

Igy tehát a vitát csupán elméleti síkon folytathatjuk.

HEGYI Nándor - MÁTÉ György

o
o o

Az OMK módszertani osztályára az egyik alközpont vezetőjétől két jelentés érkezett be két üzenetben 1962. február 17-én, ill. 24-én tett látogatásról. A jelentéseket mint a jelen problémakörbe vágót, a nevek kihagyásával szövszerűen közöljük:

A Vasas Szakszervezet Kulturális osztályának egyik munkatársával közösen megvizsgáltuk a műszaki és a szakszervezeti könyvtár közötti együttműködést, különös tekintettel arra, hogy az egyik könyvtár munkája mennyiben akadályozza vagy támogatja a másik munkáját. A műszaki könyvtáros szerint a jelenlegi kétfős létszám nem elegendő a munka kielégítő ellátására. Egyrészt arra hivatkozik, hogy az előző könyvtáros távozása óta teljesen kezdő munkaerővel dolgozik, másrészt a műszaki könyvtári, illetve dokumentációs munka menetét nagyban akadályozza a szakszervezeti könyvtári teendők ellátása. Kérte a Vasas Szakszervezet képviselőjét, hogy vesse fel az ÜB-ben azt a lehetőséget, hogy mentesítsék őt a szakszervezeti könyvtárosi munka ellátása alól.

A műszaki és a szakszervezeti könyvtáros megpróbálták felvetni azt a problémát, hogy nem tudnak együtt dolgozni, illetve hogy a műszaki könyvtáros és a könyvtár közvetlen felettese szerint a szakszervezeti könyvtáros nem alkalmas a műszaki könyvtárosi teendők ellátására. Ennek a problémának a részletes megtárgyalása elől kitértünk, mert ezt a részben munkaügyi, részben személyzeti problémát a vállalatnak magának kell tisztáznia és megoldania.

A műszaki fejlesztési főosztály vezetőjének kijelentése szerint